

SUDSKA HRONIKA: Slučaj Tuta & Stela

Optuzba je okončala svoj dokazni postupak.

Protekle je nedelje, na sudjenju Mladenu "Tuti" Naletelicu i Vinku "Steli" Martinovicu - bivšem komandantu i pod-komandantu jedne od zloglasnih jedinica Hrvatskog vijeca obrane (HVO) - dokazni postupak optuzbe priveden kraju.

Tokom iznosenja dokaza, koje je trajalo cetiri i po meseca, tuzioci su priložili oko 2000 eksponata i pozvali 73 svedoka - uglavnom bivših zatvorenika logora Heliodrom, kojim je upravljao HVO. Identitet tih lica ostao je, iz straha za njihovu bezbednost, zasticen.

Stela i njegova Kaznjenicka bojna terete se za upotrebu izvesnog broja zatocenika kao zivog stita na mostarskoj liniji fronta, tokom leta 1993. Ostali svedoci bili su bosnjacki vojnici zarobljeni u selima Sovici i Doljani, buduci da su neki od njih u to vreme muceni, ili su pak prisustvovali pogubljenjima koja je navodno nadgledao licno Tuta.

Na sudjenju se, takodje, pojavio i izvestan broj svedoka iz redova HVO. Bivsi nemacki i danski placenici iz Steline jedinice potvrdili su da su ucestvovali u isplaniranim napadima na Bosnjake u Mostaru, te da je HVO u tim borbama zaista koristio zatocenike kao ljudski stit. Bosnjak koji je bio clan HVO svedocio je kako je njegova jedinica iz sastava Kaznjenicke bojne ucestvovala u etnickom ciscenju Bosnjaka u zapadnom Mostaru.

Brojni svedoci, strani novinari i bosnjacki zvanicnici, opisali su nacin na koji je artiljerija HVO razarala istocni deo grada, kao i visemesecnu patnju civila kojima su bile uskracivane hrana, voda i najosnovnija medicinska i humanitarna pomoc.

Poslednji svedok optuzbe, ser Martin Garod - nekadasnji clan Evropske posmatracke misije, a kasnije i administracije EU u Mostaru - izneo je podatke o svojim kontaktima sa visokim zvanicnicima HVO, tokom kojih je saznao za njihovu nameru da proteraju bosnjacko stanovnistvo iz Mostara, koji je trebalo da postane i prestonica samoproklamovane hrvatske republike Herceg-Bosne.

Granatiranje istocnog Mostara, zarad unistenja i sistematskog proterivanja Bosnjaka, moralo je biti precizno isplanirano i iziskivalo je logistiku - zakljucio je Garod, odbacujuci teorije po kojima su zlocine pocinili takozvani "nekontrolisani elementi". On je izjavio da su operacije HVO bile striktno kontrolisane od strane politickog rukovodstva bosanskih Hrvata, koje se pak nalazilo pod snaznim uticajem same hrvatske vlade.

Poput brojnih drugih svedoka, Garod je govorio i o ucescu trupa Hrvatske Vojske (HV) u ratnim operacijama u Hercegovini. Optuzba ce ta svedocenja iskoristiti da bi dokazala da su borbe koje su vodjene oko Mostara imale medjunarodni karakter, te da su se otuda sve zaracene strane morale pridrzavati Zenevske konvencije.

Ostalo je nejasno kada ce tacno poceti dokazni postupak odbrane. Ocekuje se da ce odbrana zatraziti makar dvomesecnu pauzu, tokom koje bi pripremila podrobne odgovore na optuzbe koje je iznelo tuzilastvo.

Vjera Bogati je specijalni dopisnik IWPR iz Haga i novinar Novinske agencije SENSE.

